



# Fakulta humanitních studií UK

magisterský obor

## sociální a kulturní ekologie

Pátkova 5/2137, 182 00 Praha 8 – Libeň



Magisterský obor  
sociální a kulturní  
ekologie

### Projekt diplomové práce (DP) oboru sociální a kulturní ekologie

1. **Jméno studenta, tituly:** Bc. Andrea Malá
2. **Osobní číslo (UKČO):** 81717015
3. **Rok imatrikulace na FHS UK (bak. studium, jinak mag. studium):** 2020
4. **Datum zápisu na obor sociální a kulturní ekologie FHS UK (alespoň měsíc, rok):** 22. 09. 2020
5. **Názvy všech předchozích bakalářských (magisterských) prací, škola, obor a rok, kde a kdy byly obhájeny:** Dezinformační weby jako nástroj ruské zahraniční propagandy: Příklad webu Sputnik Česká republika, Vysoká škola ekonomická, obor Mezinárodní studia - Diplomacie, rok obhajoby: 2020.
6. **Předběžný název DP (česky):** Moderní družstevní bydlení: Příklad družstva První vlaštovka
7. **Předběžný název DP (anglicky):** Modern Cooperative Housing: Example of Cooperative První vlaštovka
8. **Klíčová slova (česky):** družstevní bydlení, kolektivní bydlení, krize bydlení, sdílené vlastnictví, město jako palimpsest, formování bydlení, perspektiva obývání
9. **Klíčová slova (anglicky):** cooperative housing, collective housing, housing crisis, shared ownership, city as palimpsest, housing formation, dwelling perspective

#### **10. Obecný kontext (souvislosti tématu, širší rámec [zasazení „do světa“]):**

Ocitáme se v době, kdy je mnoho z nás nějakým způsobem postiženo právě probíhající krizí bydlení. Na problém nedostupného bydlení již naráží kromě nižší třídy i ta střední. Jedná se o celoevropský problém, který byl prohlouben pandemií Covid-19. Nepředstavitelných rozměrů pak dosáhl vlivem války na Ukrajině, růstem cen stavebních materiálů, cen práce a energetickou krizí. Zákon o bydlení je v České republice stále v nedohlednu, a tak jsou lidé často nuceni spoléhat se sami na sebe. Skupina mladých lidí z Prahy se rozhodla nastalou situaci řešit po svém – založili si družstvo, získali potřebné finance a pořídili si dům na pražském Břevnově, kde plánují žít komunitním způsobem života. Takový proces však v České republice není ani zdaleka jednoduchý. Proto ho stojí za to lépe prozkoumat.

#### **11. Předmět zkoumání (vlastní předmět práce [zasazení „do vědy“]):**

Práce se formou etnografického výzkumu bude soustředit na to, jak je členy utvářeno jejich bydlení na principu družstevnictví. Bude například zkoumat, jakým způsobem probíhá vyjednávání mezi členy, čeho se jim povedlo dosáhnout nebo na jaké překážky během své cesty naráží. Koncept družstevního bydlení se prostřednictvím aktivity členů proměňuje a nabývá nové podoby, stejně jako dům samotný. Lze tedy mluvit o jejich jakési neustále se přepisující, neboli palimpsestické povaze, jak ji ve svém díle popisuje Andreas Huyssen (2003).

Dále se práce bude věnovat tomu, jak členové družstva dům zabydlují, a to v kontextu perspektivy obývání. Pojmeme „dwelling perspective“ Tim Ingold míní proces, kdy formujeme a utváříme život a svět kolem nás. Podle Ingolda (2000) platí, že svět se stává smysluplným prostředím, když se do něj jakožto „aktéři ve světě“ přímo zapojujeme, když v něm žijeme. Navazuje tak na myšlenky Martina Heideggera (1951), který řekl: „Neobýváme, protože jsme postavili, ale stavíme a stavěli jsme, protože obýváme.“

**12. Hlavní vstupní výzkumný problém – výzkumná otázka (výzkumné otázky) – ev. hypotéza (hypotézy):**

Výzkumný problém: Utváření moderního družstevního bydlení družstvem První vlaštovka na pražském Břevnově.

Výzkumné otázky:

- Jakým způsobem je členy družstva vyjednáváno jejich společné bydlení a společné družstevnění?
- Jaké jsou podoby a možnosti současného družstevního bydlení?
- Jak se děje obývání (dwelling) břevnovského domu členy družstva První vlaštovka?

**13. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity:**

Z důvodu povahy daného výzkumného problému volím jako nejvhodnější metodu kvalitativní výzkum, konkrétně pak etnografii. Ta bude založena na zúčastněném pozorování, které bude probíhat zejména na družstevních schůzích a během různorodých komunitních aktivit družstva. Pozorování bude doplněno polostrukturovanými rozhovory vedenými se členy družstva. Pro dosažení největší spolehlivosti dat a prohloubení kvality výzkumu budou na principu tzv. triangulace tyto metody doplněny o tzv. nevtíravé výzkumné přístupy, mezi něž bude patřit zejména analýza dokumentů, webových stránek, sociálních médií atd.

**14. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu např. praktický přínos, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.):**

Cílem diplomové práce je analýza a popsání procesu utváření moderního družstevního bydlení a zabydlování domu na pražském Břevnově členy družstva První vlaštovka. Prozkoumáním možnosti moderního družstevního bydlení vznikne text, jenž může sloužit jako jakýsi manuál. Ten bude vhodný pro ty, kteří se potýkají s nutností řešit svou situaci ohledně bydlení v době bytové krize a zároveň mají zájem žít komunitním způsobem života.

**15. Čím budou rozšířeny dosavadní znalosti (vědecká „přidaná hodnota DP“):**

Provázáním teorií o městě jako palimpsestu a o obývání prostoru s praxí zabydlování prostoru břevnovského domu a vnesením možnosti obnovení staronového konceptu družstevního bydlení jako alternativy k osobnímu vlastnictví či bydlení v nájmu do současné bytové krize.

**16. Jaké bude (bude-li) jejich teoretické zobecnění a přínos:**

Obohacení konceptů města jako palimpsestu a perspektivy obývání o praxi vytváření moderního družstevního bydlení a zabydlování břevnovského domu.

**17. Struktura DP (předběžný obsah – názvy oddílů a kapitol):**

Diplomová práce bude s největší pravděpodobností vycházet z tradiční struktury, a bude tudíž dělena na tři hlavní části. V první, teoretické, části se bude věnovat ukotvení výzkumného problému do širšího teoretického kontextu. V druhé části bude důsledně

popsána a odůvodněna zvolená metodologie. Třetí část se bude věnovat samotnému výzkumu, bude se jednat o analýzu empiricky získaného materiálu.

Úvod

1. Teoretické ukotvení:

- a. Andreas Huyssen: Město jako Palimpsest – nekonečné přepisování historie
- b. Tim Ingold: Perspektiva obývání

2. Metodologie

- a. Etnografie
- b. Výzkumné otázky
- c. Etika výzkumu

3. Empirická část

- a. Analýza empirických dat

Závěr

Literatura a prameny

Přílohy

**18. Předběžná bibliografie k tématu:**

DVOŘÁK, Tomáš. *Bytové družstvo: převody bytů a další aktuální otázky*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-127-7.

FERENČUHOVÁ, Slavomíra. *Sociologie města 20. a 21. století*. Praha: SLON, 2013. ISBN 978-80-7419-162-6.

GIBAS, Petr a kol. *Bydlení mladých v době krize*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2022. ISBN 978-80-7330-391-4.

GUZIK, Hubert. *Bydlet spolu: kolektivní domy v českých zemích a Evropě ve 20. století*. Řevnice: Arbor vitae, 2017. ISBN 978-80-7467-127-2.

HAIDEGGER Martin. *Bauen Wohnen Denken*. In *Vorträge und Aufsätze (1936–1953)*. Gesamtausgabe 7. 2. Ausgabe. Frankfurt am Main: Der Verlag Vittorio Klostermann. 280 S, 2000. ISBN 978-3-465-03099-7. Seite 150.

HARVEY, David. *Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution*. Londýn: Verso, 2012. ISBN 13: 978-1-84467-904-1.

HUYSEN, Andreas. *Present Pasts: Urban Palimpsests and the Politics of Memory*. Stanford: Stanford University Press, 2003. ISBN 0-8047-4560-9.

INGOLD, Tim. *The Perception of the Environment: Essays on Livelihood, Dwelling and Skill*. London: Routledge, 2000. ISBN 9780203466025.

LEFEBVRE, Henri. *Urbánní revoluce*. Přeložila Olga WALLÓ. V Olomouci: Broken Books, 2022. ISBN 978-80-906307-4-1.

NOVOTNÁ, Hedvika, ŠPAČEK, Ondřej, ŠTOVÍČKOVÁ, JANTULOVÁ, Magdalena. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Praha: Univerzita Karlova, 2019. ISBN 978-80-7571-052-9.

RESTAKIS, John. *Humanizing the economy: cooperatives in the age of capital*. Gabriola Island: New Society Publishers, 2010. ISBN 978-1.55092-461-9

SAMEC, Tomáš a kol. *Jak zajistit dostupné bydlení?* Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2018. ISBN 978-80-7330-343-3

19. **Předpokládaný vedoucí DP:** Mgr. Hedvika Novotná, Ph.D.

20. **Důvod volby tématu (dosavadní znalosti, zázemí, praxe a zájem studenta):<sup>1</sup>**

Téma družstevního bydlení jsem si zvolila, neboť mne vždy zajímaly lecjaké alternativy konvenčního bydlení v paneláku či v rodinném domku za městem. Dále jsou mi blízká témata komunitního a udržitelného způsobu bydlení a mezilidských vztahů. Navíc se jedná o téma vsutku aktuální, vzhledem k právě probíhající krizi bydlení, jež postihuje nějakým způsobem mnohé z nás.

V Praze, dne 6. června 2023

  
diplomant/ka

  
vedoucí DP

  
zást. garanta SKE pro studijní záležitosti

---

<sup>1</sup> nepovinné